

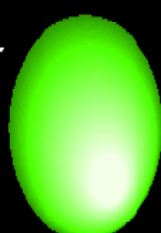
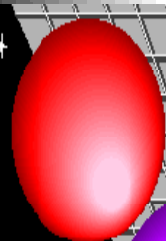

יסודות החינוך

עלון ומידעון הקהילה התורתית יסודות - פרדס כץ והסביבה

פרשת בא ח' שבט ה'תשע"ג

שימוש בתאריך לועזי

יסודות החינוך

עלון ומידעון הקהילה התורתית יסודות - פרדס כץ והסביבה

יוצא לאור בס"ד ע"י הקהילה התורתית יסודות - פרדס כץ
בנשיאותו ועידודו של מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן שליט"א

פרשת בא ח' שבט ה'תשע"ג

הד"נ ב"ב	שקיעה	ק"ש א'	ק"ש ב'	תפילה	צאת שבת	ר"ת
16:39	17:01	8:29	9:16	10:08	17:41	18:14

יסודות הענין - הזכרת התאריך הלועזי לפי מקורותינו

המצוות והאיסורים

כתב הרמב"ן (שמות יב ב) על הפסוק "החודש הזה לכם ראש חדשים", כמו שתהיה הזכירה ביום השבת במנותינו ממנו אחד בשבת ושני בשבת, כך הזכירה ביציאת מצרים במנותינו החדש הראשון והחדש השני לגאולתינו. וכשנקרא לחדש ניסן ראשון ולתשרי שביעי, פתרונו ראשון לגאולה ושביעי אליה. וזה טעם "ראשון הוא לכם", שאינו ראשון בשנה, אבל הוא ראשון לכם שנקרא לו לזכרון גאולתינו. וכבר הזכירו רבותינו זה הענין ואמרו, "שמות חדשים

עלו עמנו מבבל", כי מתחלה לא היו להם שמות אצלנו. והסבה בזה, כי מתחלה היה מניינם זכר ליציאת מצרים, אבל כאשר עלינו

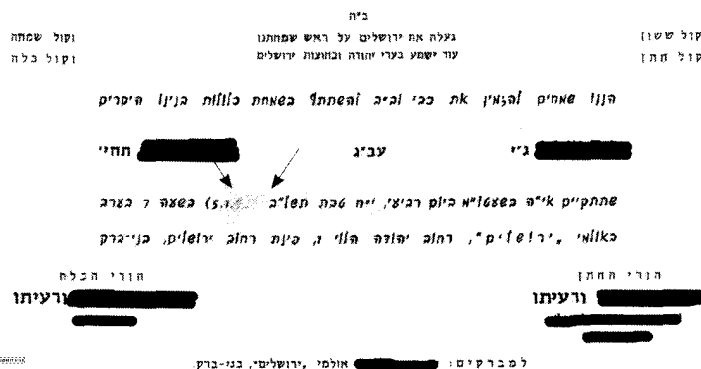
ונתקיים מה שאמר הכתוב "ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני

ישראל מארץ מצרים, כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ צפון", חזרנו לקרא החדשים בשם שנקראים בארץ בבל, להזכיר כי שם עמדנו ומשם העלנו ה', כי אלה השמות ניסן אייר וזולתם שמות פרסיים, ולא ימצא רק בספרי נביאי בבל.

כתב החת"ס בדרשותיו (ח"א עמוד צג), שנמצא במה שאנו מונים לשבת ולחודש, אנו מחברים את אמונת בריאת עולם ושמירת השבת, עם אמונת הגאולה. ולא כחדשים מקרוב באו, שמונים לימי לידת משיחם של הנוצרים, הלא יבושו בית ישראל על תמורה זו! ועוד הוסיף וכתב, (ח"ב עמוד שטו) כי במנין שאנו מונים לבריאת העולם, זוכרים אנחנו כי העולם מחודש, סולא כאותם חדשים מקרוב באו שכותבים מנין לידת משיח הנוצרים, וכותב וחותם עצמו שאין לו חלק באלקי ישראל. אוי להם, כי גמלו לנפשם

רעה, בתורת ה' מאסו, וחכמת מה להם.

בשו"ת מהר"מ שיק (יו"ד סימן קעא) הוסיף על דברי רבו החת"ס,

שלכתוב מנין השנים למנין הנוצרי זה איסור דאורייתא! שהרי בתורה נאמר

הזמנה לחתונה מלפני 40 שנה, שבה מחק רבינו הסטייפלר את התאריך הלועזי. נראה בבירור כי מחק רק את ציון השנה הלועזית, אך השאיר את תאריכי היום והחודש.

"ושם אלהים אחרים לא תזכירו", ואמרו חכמים בסנהדרין (דף סג ע"ב) שאסור לומר לחבירו המתן לי בצד ע"ז פלונית. ומלשון "תזכירו", משמע שאפילו אינו מזכיר ממש, גם כן הוא בכלל האיסור. וכיון שעל ידי המנין עולה על הזכרון מחשבה, נראה דעובר על ושם אלהים

אחרים לא תזכירו, שעל ידי זה נזכר זמן של עבודה זרה, עכ"ד.

בספר יפה ללב (יו"ד קע"ח ס"ג) כתב, יד אדם מישראל שחותם בו ישראל, לא יכתוב בו ומן שונהגים הגוים, משום "ובחוקותיהם לא תלכו". ואיתא בפסיקתא פ' בלק פסוק ובגוים לא יתחשב וגו', אין ישראל מחשבון של גוים, אע"פ שאין ראיה זכר לדבר עכ"ל.

בספר גט פשוט (אבן העזר סימן קכז סק"ל) כתב, שהכותב תאריך לועזי בגט, יתכן שהגט פסול, כההיא דר"ח שכתב שאם כתב שם גיות הגט פסול, ואפילו באגרות חול יראה דיש ליזהר שלא יכתבו אלא לבריאית העולם, לאפוקי מה שראיתי באגרות הבאות מהלועזים היושבים בארץ לועז, דמונין כמנין הנוצרים בשמות החדשים ובמנין השנים, ואין נכון לעשות כן.

לעומת זאת מביאים שורת רבנים ופוסקים אשר הזכירו בספריהם תאריכי הלועזות, ומהם: בשו"ת רמ"א סי' נ"א כתב, בשנת אלף תקמ"ו בחודש דצמבר למספרם. וכן מובא תאריך לועזי בשו"ת מהר"מ פאדוה סוס"י ל"ו, בשו"ת חוות יאיר ח"ו סי' קפ"ד, ושו"ת חת"ס (!) אבהע"ז ח"א סי' מ"ג, ובאיגרות סופרים עמ' ס"ו באגרת מהר"ש איגר זצ"ל, ובעמ' ק"ה באגרת מהחת"ס.

כתב בספר "ארחות רבינו", בנוגע לכתוב ולהזכיר את התאריך הנוצרי, אמר לי מו"ר שתאריך השנים שלהם אסור להזכיר אבל שמות החודש שלהם מותר להזכיר. והוסיף, שאיסור הזכרת השנים שלהם נראה שזה מנהג חסידות, אבל אינו יודע אם מעיקר הדין אסור, דהא בכל ספרי הקודש הדפיסו השנה הנוצרית, וכן אחרים כותבים ולא נזהרים. מ"מ אמר, שלא לכתוב ולא להזכיר את תאריך השנה שלהם, וראיתי בדעתו שנוטה לאסור גם להזכיר בקיצור רק את מספרי היחידות בלבד, כגון לדוגמא 73, (במקום 1973 - זוהי השנה שבה שאלתי). וכן ראיתי כל הזמנה שהי' מקבל מו"ר ומודפס התאריך הנכרי, היה מוחק מזה את השנים או מגרדם, אבל את החודשים לפעמים מוחקים ולפעמים משאירים, וכן מהמעטפות שנשלחו אליו, מחק מהחתימה של הדואר את התאריך הנכרי.

כתב ידידי הרה"ג רבי אברהם הרט שליט"א בספרו מראה דבר, אמנם צ"ע אם יש לחוש לזה, שהרי היום כשמשתמשים בשנה הלועזית, אין מתכונים כלל להחשיב את הע"ז. וראיתי מביאים, שבשעת הצורך ודאי אפשר להקל, שהש"ך באגרת לפילוסוף אחד (נדפסה בס' קריה נאמנה עמ' ע"ח), סיים בתאריך לועזי ג' פברואר אלף שש מאות ושישים, וכן החת"ס

באגרת ששלח לממשלה ונדפסה באגרות סופרים עמ' ק"ה סיים שמונה נובמבר אלף שמונה מאות עשרים ואחת. ועיין עוד שו"ת אז נדברו חי"ב סי' ל"ח.

כתב רבי משה שטרנבוך בשו"ת תשובות והנהגות ח"א סי' תת"ל. שאלה: האם מותר לכתוב על שטר את התאריך הלועזי השנה והחודש כפי חשבון הגויים? תשובה: אין אני רואה בזה נדנוד של איסור לכתוב תאריך לועזי, ומצינו גם בזמן חז"ל שכתבו שטרות לפי מנין היוונים. אבל ראיתי בפירוש לחם הפנים מהרב מבולגריי זצ"ל שמעורר, שאסור לכתוב [כגון] "שמיני לשמיני" כיון שלדידן החודש הראשון הוא ניסן, וכאן מונה הוא החדשים לפי מנינם, ע"ש. ולא הבנתי דבריו כלל, דכל מה דחייבין למנות את ניסן כחודש ראשון, הוא רק לפי חשבון שלנו שמונין לפי הלבנה, אבל לחשבונם שמונין לפי החמה, אזי לא שייך למנות בזה מניסן כראשון, ובוודאי מותר. והחתם סופר זצ"ל העלה שמקיימין מצוה בזה שמונים לפי ניסן, שנאמר החודש הזה לכם ראש חדשים. אבל מדינא נראה שאין שום איסור להזכיר חדשים לפי מנין החמה.

ומוסיף, ולכן מותר לציין במכתב, וכן הכותב צ'קים ושטרות לתשלום משכורות, או שכירות חודש, כפי חדשיהם. וכן סיפר לי מרן הגרי"ז סולבייציק זצ"ל, שאביו מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל שילם ליהודי שכירות כפי חדשיהם כמו שנצטוה, ולא חשש כלל. אמנם נאה הדבר ויאה, שכל כותב לחבירו יכתוב כפי הלוח העברי שלנו, שעלינו להתגאות בחישוב תקופות ושנים כפי מנין שלנו דוקא, ולשבח בכך את הקב"ה שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם. ולדעת החת"ס הנ"ל לכאורה היה כדאי לכתוב תמיד מנין החודש החל מניסן שהוא החודש הראשון וכו', כגון בחודש תמוז חודש הרביעי חודש תמוז, ונקיים בכך מ"ע, אבל לא נהגו כן, (ועיין בדרשת הרמב"ן לר"ה שמבאר הענין) ע"כ מהתשובות והנהגות.

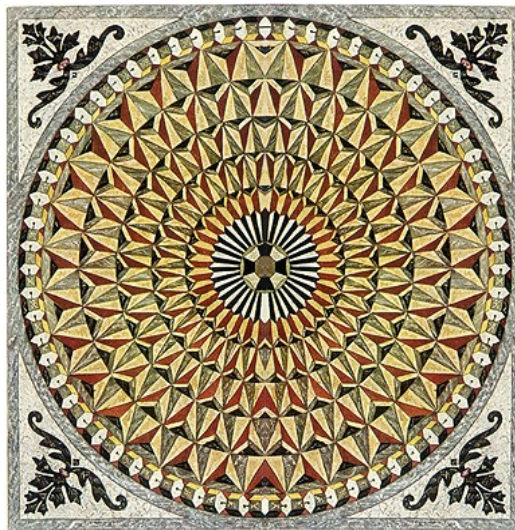
וראיתי שהביאו, אמנם בחו"ל שאין אפשרות להזהר בזה בודאי יש להקל בזה, וכן היה נוהג הגר"מ פיינשטיין זצ"ל שלא היה נזהר כלל בזה, וכן עמא דבר. אכן הגר"י קמנצקי זצ"ל היה נמנע מלכתוב גם את מספר האלפים המתייחס למיתת אותו האיש ימ"ש, רק מנין הפרטי במאה זו, וכן הוראת הרב הגאון רי"י פיישר זצוק"ל. וכיון שכהיום נהוג שאפשר להשתמש אף בציון תאריך כזה בציון רק מנין הפרטי במאה זו, טוב להחמיר בזה.

מרחיק לכת ואומר זה יותר... שנים עשר חדשי השנה ספוגים דם ודמעות יהודיים, השתפכות הנפש ותקוות אין סוף, ששון ושמחה עצב ועגמה ומה לא? הם כעורקים בגופנו היהודי שדרכם זורם הדם היהודי, ואם את זה נשכח את עצמנו שכחנו! והננו גם עם הזכרון שהנצחנוהו בזמן. עם ביטול הזמן היהודי, מתבטל הזכרון היהודי. לזכרון יש זכירות

(אסוסיאציות בלע"ז), והן באות בכח ציון הזמן. אם אומר "ניסן", זהו יציאת מצרים, קריעת הים, ארבעים שנה במדבר, ועוד ועוד עולים בזכרון, ואני קושר את היום עם העבר הרחוק, ומושך קו מאז ועד היום. חג הפסח, ה"סדר", ההגדה, אלף דברים... וכך, כמעט כל חדשי השנה. מה מזכיר חודש מאי למשל, ליהודי? מה חודש זה מחודשי שנת מניין של הנוצרים? בכוח הזמן שלנו

אנו זוכרים. ואם אני אומר "אב" ומוסיף לו "מנחם" - מנחם אב, כל חורבנות העם צפים ועולים והופכים לממשות, משהו אקטואלי שקרה אך היום או אתמול, כי באב יש תשעה באב, ובתשעה באב ושלשה שבועות לפני ימי בין המצרים המתחילים בשבעה עשר בתמוז התאבלנו משום שזכרנו, ועל שזכרנו לא שכחנו - היתה ירושלים בקרבנו... מה מזכיר אוגוסט שאגו כה דבקים בו כמו בכל אחד עשר אחיו? דלים וריקים הננו עומדים, עקורים ועזובים ברחוב ריק וקר. ובסוף הספר מסכם הוא: והנה בא היום כדי שנהיה יהודים החרדים על אפיים רוחם וצביונם שלא יטושטשו, שנהיה אנחנו - אנחנו. ללא כתיבת זמננו, אבוד נאבד מלהיות עם ישראל במשך כמה דורות. אך פעם לא יעלה בידינו לסגל לעצמנו את הזמן הנוצרי. אבל קרועים נהיה, בשטחיות נחיה, ואת חגיגנו, פאר תרבותינו, נמצא לפי זמנים אחרים חדשים שדבר לא יספרו ודבר לא יזכירו. זהו גורל שאין להמלט ממנו. אין עם יכול להחליף את עורו, ששימש לו מגן רומח וצינה במשך אלפי שנים. (המחבר הוא... מר יהושע מ. חבר קיבוץ

דגניה!)

יש עוד סיכוי לשנה טובה... כתב בספר אהלי יעקב דף ק"כ להרה"ק ר' יעקב מהוסיאטין זצ"ל בשם הרה"ק מאפטא זצ"ל שהיה אומר בראשית השנה של אומות העולם (נ"י יאהר), כתיב (תהילים פ"ט ו'), ה' יספור בכתוב עמים, שיתן ה' שמהיום תחל שנה טובה לישראל. ומבאר שם, כי לפעמים בר"ה התפילה אינה מתקבלת מחמת המקטרגים, אך בהגיע ר"ה

של הגוים, ורואים ההבדל ביניהם, שישראל אומרים כליל ר"ה בקול וביראה "לה' הארץ ומלואה", ואומות העולם מבליים ליל "ראש-השנה" שלהם בהוללות, רואים אשר ישראל לגבי אומות העולם הם תמיד בתכלית השלימות, וממילא מתבטלים כל המקטרגים כנגדם. ולכן מבקשים אנו, שכל התפילות שלא נתקבלו בר"ה יתקבלו ויעשו פעולה לטובה, ולכל הפחות תתחיל מהיום שנה טובה לישראל. עכ"ד.

מסופר על הברון הצדיק ר' בנימין דה-רוטשילד, שהזמין אצל סופר סת"ם מומחה תפילין ומזוזות. כאשר נגמרה העבודה, שלח לו הסופר מכתב שהעבודה נגמרה, וכתב על המכתב תאריך לועזי. ר' בנימין התקצף מאד, ושלח לו: בשלמא אני, אין לי ברירה, שאני עובד עם השלטונות ולכן אני אנוס לכתוב תאריך לועזי. אבל אתה? למה לך לרעות בשדות זרים, ולמה לא לכתוב את התאריך היהודי? סוף המעשה היה, ששלח לו את כספו עבור התפילין והמזוזות, ואמר לו תשאיר גם את התפילין והמזוזות אצליך, אני רוצה להשתמש בהם.

לפני כחמישים שנה יצא לאור ספר קטן בנושא עם ישראל עם הזמן, וכה כתב: "עם קום המדינה וכניסת עמנו למשפחת העמים, הגענו אל כיוון אחד בלבד: "להיות ככל הגוים"... ובין השאר מסגלים לעצמנו גם את זמן הגוים, ולא של כל הגוים אלא של הנוצרים הזמן והתאריך זהים, זהו כתיבת הזמן. תהליך הגובר מים ליום, בריחה משלנו אל זה של הנוצרים. פעם אמרתי שההידבקות בלוח הנוצרי הוא כמו אוגנדה בציונות, כיום אני

יסודות ההלכה שו"ת מרן הרב אלישיב זצוק"ל.

חינוך

ילד שבא לאמו וביקש ממנה שתקנה לו משחק שראה אצל חבירו, האם יכולה לומר לו אם תלמד טוב תקבל גם משחק כזה, או שיש בזה משום "לא תחמוד".
ת. הקונה דבר שעומד למכירה אין ע"ז לא תחמוד, אבל אם כופה שימכור לו, בין בגלל שמתחשק לו בין שמתחשק למשפחתו, זה שכופה עובר בלא תחמוד.

חינוך

בהא דמותר להאכיל לקטנים לפני קידוש, האם אפי' קרוב ממש לקידוש.
ת. קרוב לקידוש אם אפשר יש לחנכם לחכות עד אחרי קידוש.

— ההלכות והשו"ת נמסרו ע"י אחד מנאמני בית מרן זצוק"ל, **בפרסום ראשון.**
לע"נ רבינו יוסף שלום בן רבי אברהם. © כל הזכויות שמורות

יסוד המעלה – זמני הקהילה

זמני התפילות בימי החול בביכ"נ שירת ישראל:	
8:00	שחרית
12:45	מנחה במסגרת כולל
	"לומדי-תורה"
19:00	ערבית במסגרת כולל
	"לומדי-תורה"

זמני התפילות קהילת יסודות רח' אברבנאל:	
16:39	מנחה ערב ש"ק
8:30	שחרית ש"ק
15:35	אבות ובנים
16:20	מנחה
17:40	ערבית מוצש"ק

גן החידות התנכ"י

✚ **הידה:** מה המשותף בין מכת ארבה, קריעת ים סוף וקקיון דיונה?
✚ **פתרון משבועי-שעבר:** שמות האנשים בפרשת וארא שהם גם שמות יישובים בארץ הקודש הם: חברון ואלקנה.

לחברי קהילתנו ותושבי הסביבה

תפילות השבת של קהילת יסודות יתקיימו כרגיל רח' אברבנאל פינת משולם ראט
תפילות קהילת האברכים "כתר יהודה", ברחוב אברבנאל 115 פינת המכבים

א ניתן להצטרף לאלפי
הקוראים, ולקבל את העלון
במייל, באופן נסיוני.
לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com
~31~

המערכת

נא להתפלל לרפואת דב בער בן חייקה,

נתרם ע"י החפץ בעילום שמו לרפואה שלימה לאמו תחי'

ניתן לתרום להגדלת התפוצה ולהנציח להצלחה, לרפואה ולע"נ.

לפרטים: 03-5709218